

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Scala coeli

Johannes <Gobi, Iunior>

[Straßburg], 1483

De auaticia

[urn:nbn:de:bsz:31-106862](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-106862)

mulieris aspectu. quidquid enim in ea est laqueus est siue sint vba siue aspectus siue tactus siue motus est sicut ignis infernalis solo aspectu oburens. **Tercio** e diabolici associatio. vñ legitur in vita Marie de ogimis qd cū qdam mtr morerit vidit pdicta Maria maximā multitudine demonū occurrētem conātes eā rape oīra bonos angelos pugnādo. Eūz igitur dicta maria orōne sua impetrass; vt liberaretur z in purgatorio torquerit vidit ibidem torqueri pdictaz trāseūdo ab aquis muiū ad calorē nimium z hō ppter aspectū iordimatos. **Quarto** est oīm bonoz depdatio. vñde legitur in Barlaam qd rex osilium qd fuit de vita filij sui. Cui a sapiētib; dictū est qd si videt in decem annis lumē lumie priuaretur. Eūm autē p decemū inclusus fuisse postea fuerūt sibi ostensa omia que eū inducē poterāt ad visus opacitiam. inter cetera fuerūt sibi mulieres ostēse. idō quesuit quonome vocaretur. cui rñsum ē. Hi demones q seducūt homies. Qui cū querēt vbi maiorē oplacētiam inueniret. rñdit in aspectu demonū istoz. Tunc sapiēs. Nūc vido qd oculi an omia sunt raptōes velocissimi. osiliatores turpissimi. pditatores neqssimi. z sunt porte mortis z ianue inferni. **Quinto** est luxurie incitatio. vñ legitur qd cū rex anglie moāsterium qsdaz sāmōmaliū mtrass; z ibi vidisset

pulcerimā sanctimoniales. dedit optionem abbatisse. vel qd monasteriū combureret. aut illam quam appetebat obtineret. **Qd** cū audiss; monialis rogauit vt diceret. quid i ea plus placuiss; z audies qd oculi sui eū illaqauerant. sibiipi eos eruens in vase regi misit dicens. Mitto tibi balistarios corruptiois. duces scelez qui longiq ferunt z pibus armis nocēt. **Qd** rex attendēs ofusus pñiam egit.

Sexto rōnis excecatio. vñ in vita spatiz dicitur qd beatus Anthomius visitauit sanctū Didimū qui i pfūdita te sciencie z sacre scripture expositione sitem nō habebat. **Qd** vero priuat; est lumie ocloruz qñuit eum Anthomius an tristaretur. Cui ille. Potius gaudē debeo. qd oculos āgelicos dedit mihi d; qui mihi innocētiam z vltimā vltam custodiūt z demōstrant. non sicut oculi corporis quibus siles sum; vermib; z spētib;. angelis autem oculis mentis

De Auaricia.

Auaricia multa mala facit. Primo est nature destruētua. Refert Gregorius in libro dyak. qd cū quidam messem cuiusdam viri dei p malignitate incēdisset in area in quā vir dei p se deportauerat. z p paupitate nihil ampli; restaret vict; p annuz nec suis ministris cui; erat Epus

Quaricia

ideo ei quidam denūciāns dixit.
Pech uech pī quid tibi contigit.
Cui ille statim nihil motus s; pla-
cida mente rñdit. fili ue illi q̄ fe-
cie. nam mihi nihil accidit. muta-
uit em̄ ordīnem nature. Nam cū
terra sit vilioz z ifirmioz omī ele-
mento rem terrenā digniore fa-
cit homī z deo. z aiām q̄ est vt di-
celum vñte vult terre. **S**ecun-
do est diuine maledictiōis exci-
tatiua. Vñ legitur in vitaspātruz
q̄ cū beatus Arsem⁹ fuisset ma-
gnus princeps in curia impatoris
considerans q̄ z quot mala eueie-
bant p̄ auariciam intrauit hēmū
heremita factus. Qui requisitus
a sanctis patrib⁹. que mala in di-
uicijs viderat. rñdit Arsem⁹. Si
vñus cibus ess; maledictus p̄ san-
ctū virū non libēter comederet
ab amico. q̄ntomagis z vtēs z ci-
bus sunt a deo maledicti. Et quia
auari z diuicie in sacra scriptura
sunt decies maledicti. ideo ne eis
associer qui p̄turas diuicias con-
gregāt z pdentes eternas. Ideo
deus glōrifico z benedico qui me
huc traxit ad se. **T**ercio est iniq̄-
tatis pductiua. Vñde legitur i li-
dyalogoz q̄ quidam sepult⁹ fuit
in ecclia quadaz. vbi cū de nocte
voces audirētur. ardeo ardeo. ad
adiuratus quis ess; rñdit ego suz
iniqu⁹ in deum in meipm z in pxi-
mum. in deum q̄ p̄ nihilo iurādo
dedi eum. in meipsum. q̄ inimicis
capitalibus non tm̄ eos sed z me

ipm vendidi ad agregatōnē the-
sauri. iniquus in pximum depdan-
do paupes. nec iuuādo ipos. Dec
omnia vxoz audies apiri fecit ei⁹
sepulcr⁹ vbi eius vestimenta inta-
cta. corpus vero non est reptum.
Quarto est infidelitatis demō-
stratiua. Legitur in vitaspā. q̄ cū
quidam senex veniss; ad q̄ndaz ci-
uitatē ad vendēdam quedā vasa
que fecerat. z sedēt in porta cui⁹
dam diuitis laborātis in extremis
vidit equites in equis nigris ha-
bentes in manib⁹ igneos baculos.
Relictis autē equis ad ianuaz in-
trauerūt. quos videns infirm⁹ ce-
pit clamare dicens. Dñe adiua
me. quē illi iridentes z acceden-
tes dixerūt. Tu magis infidelis fui-
sti q̄ gentilis. q̄ ille ignorāter. tu
sciēter dedisti creature vilissime
fidem spem z amorem. Et q̄ obli-
tus es dei sole lucente. nunc dum
in obscuritate es eum velles. nec
p̄i⁹ p̄pter tuam auariciā. ideo nūc
p̄iuat⁹ eris eius adiutorio. nam
deus in adiutoriū non dicitur i fi-
ne horaz sed in principio. Cui⁹ mi-
seram animā mox rapiētes ad i-
ferri claustra deduxerūt. **Q**ui⁹
to est infirmitatis incurabilis in-
ductiua. refert Baleri⁹ q̄ cū qui-
dam Phūs pdidisset omnia bona
sua in igne. vocatus p̄ regē vt cō-
solaret. respondit. Rex attende
quid abstulit mihi de⁹. non enim
mea bona vera q̄ sūt sensus ratio
z sapientia. sed abstulit q̄ sunt ad

Auāricia

nocūmentū. Nam in bonis temporalib⁹ diuici⁹ hominib⁹ pmanētib⁹ fundatur infirmitas auaricie que est gūissima ex pte materie ex pte sollicitudis que nulli p̄cic etati q̄ etiam ad mortem inducit vbi omnia viscera diffūdunt cui⁹ grauitatez nec infirmus agnoscit cum tñ omnem infirmitatē p̄cici contineat. **Sexto** est diuiciarū dei diminutiuū vnde narrae **Ces.** q̄ fuerunt duo abbates q̄ vnus erat epularius z abūdabat. alter auarus z indiguit cui⁹ cāz a quodam sancto viro requirens audigit. Duo fratres fuerūt siml quoz vnus vocabatur date z alter vocabatur dabitur. Quia vero tu repulisti date. ideo p̄didisti dabitur. **Educas** ergo primum z habebis secūdum quod z fecit z abūdauit. **Septimo** est bonoz omnium absorptiuū. Legitur q̄ duo clici simul itinerantes in bursa equales expensas posuerūt quoz vnus in duplo comedebat amplius alio i prandio. similiter in cena idem comedebat in q̄druplo. vltterius in crastinum idē amplius comedebat in decuplo. **Q̄s** alter admirās causam requisit alter respondit. **Q̄s** quidq̄ comedebat in ventre? vtebatur. qui requisitus. quomō vocaretur. r̄ndit q̄ auaricia cui⁹ venter desideriuū. **Nam** habens frumētum statim affectat horreum. z habēs vnum semp affectat pl⁹ z plus. vnde est

sicut ignis. sicut aq̄ salsa. z sicut vas plenum vento. **Octauo** ē la bonis accumulatiua. **Vnde** refert pater **Alphonus** q̄ fuit quedaz regina habens filiam turpissimā in cui⁹ seruiciū attraxit nobiliores z potētissimos. qui omēs spe regine remuneratōis ei diligentius seruirent. ideo nimis acceptine a seruicō fugerent z incepta p̄ficerent. habuerūt z in manib⁹ et i pedibus compedes quos ad vilissima cogebat auaricia. subtrahēs eis alimenta. qui si vellēt recedē spoliabantur z exquebantur de curia. **Dec** regina ē auaricia cui⁹ filia est bursa. cui homo seruit letatur z gaudy. seruitores sunt diuites compediti sollicitudibus et more occupati i vilissimis humanis actibus z nociuis scz d̄cipere mentiri. p̄dari. dicere falsum testimoniū. homicidium facere. nō comedens nisi cum timore z dolore. **Cui⁹** oculi excecātur ne deum agnoscant. sed in morte bonis operibus spoliātur. **Nono** est stulticie causatiua. **Vnde** idē refert q̄ quidam impator fuit qui cōuocauit omnes sapientes voluit disputāe q̄ eēt vita nobilioz an pauperis an diuicis auari. **Lic**z autēz omēs duodecim sapientes concorditer dixerūt q̄ vita pauperis. **Quilibz** tñ pbauit q̄ stultus sit auar⁹ z q̄ p̄ntiosa sit eius vita. **Vñ** **Pr**imus dixit q̄ auarus stulto ē sitis q̄ lambens credit saciari spinas

terens et multiplicius eas fugat. spine mentem dilacerantes sunt diuicie ex quo mel non fugitur sed dolores quibus avarus non faciat sed lambit eas tangendo et amando. **S**ecundus dixit quod sicut erat illi stulto qui se cum massa ferrea interfecit. **S**imiliter et filios et penes amicos socios et confessores. **H**ec massa ferrea sunt diuicie et rapina qua omnia interficiuntur avari et in crimine participes. **T**ercius dixit quod erat sicut illi stulto cuius domus succendit. **E**t licet habeat aquam ad extinguendum stipulam ad accedendum magis quod tenet. **D**omus hec est avaritia ignis cupiditas aqua dei gratia stipule sunt honores applica sicut vis. **Q**uartus dixit quod erat similis illi stulto qui per spinas et lutum transiens discalciavit se plus volens pedum lesionem quam solutarium corruptionem. **S**olutares sunt diuicie pedes amor dei et proximi spine et lutum sunt rapine furtum violentie et inuidie quibus homo potius eligit seipsum ledere deum et proximum quam temporalia dimittere. **Q**uintus dixit quod erat sicut illi stulto qui credidit quod aqua maris est fluens sicut iordanus preter ipsum quo sistunt et remanent ceteris pretransitis. **A**que fluentes sunt diuicie et honores que non remanserunt cum hominibus mortuis nec remanebunt nobiscum. **S**extus dixit quod erat sicut illi stulto qui inuitatus a rege comedens de patris argenteis credidit ea sibi per

petuo remanere et tamen omnibus in porta spoliatur. **V**asa sunt diuicie comestio usus inuitator deus. **S**eptimus dixit quod erat sicut illi stulto qui ex umbra arboris expectabat fructus futuros. **U**mbra diuicie fructus societas caritatis redemptio peccatorum subuentio pauperum emptio regni dei. **O**ctauus dixit quod erat sicut illi stulto qui ad querendum acum obussit cereum pulcherrimum. **C**ereum est ratio lumen est sapientia que in bonitate excedit omnia luminaria celi ac duricia corporis. **N**onus dixit quod erat sicut illi stulto qui prelegit denarium fodiendo lutum quam florenum colligendo flores. **F**odere lutum est aggregare diuicias cum omni periculo per denario sustentationis vite flores cogitationes sancte sunt florenum amor dei. **D**ecimus dixit quod erat sicut illi stulto qui transiens inter predones onerat se pecunia et coram iudice petitur portat in collo furtum commissum. **P**redones sunt mors mundus et diabolus. **U**ndecimus vero dixit quod avarus erat sicut illi stulto qui de nocte vadens per loca periculosa et itaque laqueata fossatis plena vult quod sibi portetur lumen retro noluit autem se portari. **L**utum est restitutio fossatum mors laquei accusatores omnium creaturarum. **Q**ui vero diuites nolunt restituere foresta in vita sed post mortem ideo merito tali comparatur. **D**uodecimus dixit quod erat sicut illi fatuo qui ingrediens bellum

pedes portat armatos · caput ve-
ro discooptum · Pedes sunt bona
temporalia · ornata z armatura sūf
vestes z cibaria z hmōi caput ē
mens siue rō · **I**tem ad idem ·
Refert Barlaam q̄ fuit auceps
qui cepit philomenā · quā cū nol-
let dimitte data est ei vox · z ait ·
Quid tibi pficit me retinere · naz
de me ventres tuum implere non
poteris · Si me liberare volueris
osilia tibi dabo que si seruaueris
nūq̄ deficiat tibi bonum · qui ex
eius loquela stupefact⁹ pmisit q̄
si osilia darz eā liberarz · Cui auis
Primū documentum est q̄ nunq̄
conaris ad impossibile · **S**cdz est
q̄ de re pdita z irrecupabili nū-
q̄ doleas · **T**erciu q̄ verbo icredi-
bili nunq̄ credas · q̄ mox dimissa
voluit probare ei⁹ sapientiā dixit
D q̄ malū osilium habuisti vt me
dimisisti · **N**am in viscerib⁹ meis
habeo margaritā precōsissimā et
virtutis eximie · in magtudine ex-
cedēs ouū straitionis · **Q**d ille au-
diens z dolēs mtebatur eā cape-
arte z pmissionib⁹ · **C**ui illa · **N**ūc
pbauit te esse stultū · q̄ doles d re
pdita z irrecupabili · itez conaris
me apprehendē cum non possis ·
Credidisti iterū ybo euidentissime
fio · z sic fugiēs dimisit eum cōfu-
sum · **P**hilomena est mūdi psperis-
tas · venator auar⁹ qui eam app-
hendēs · tria hec dicta pbat · **P**ri-
mū q̄ impossibile apprehendere
non conetur ad ptes hōdas · **S**e-

cundū vt non doleat de re irrecu-
pabili · z ideo q̄ diuicie sunt labi-
les eis pditis non est dolendum ·
Terciu q̄ nō credat verbo icredi-
bili · **A**d quoz opposituz conatur
auarus sez diuicijs delicijs z ho-
noribus faciat z in eis ppetuo vi-
uere qd est ipossibile · **I**tem conā-
tur otra scdm documentū · q̄ d re
pdita · nam diuicie ad hoc cōgre-
gant⁹ vt ad necessitates expēdan-
tur · **I**tem otra terciū peccant · q̄
cū psperitas mundi dicat z pmit-
tat se hie margaritam · i · diuitias
dantes stabilitatē · dñium securi-
tatem · facieratē · suauitatē · pulcri-
tudinē · z regnū dei acq̄sitionem · z
alia multa cū ecōuerso patz totū
oppositū z omīno sunt instabiles
dātes seruitutē z vendētes xpm ·
Decimo est victorie p̄nunciati-
ua · **D**n̄ dicitur q̄ **A**lexāder habi-
ta vna victoria multas alias per-
didit · cui⁹ cam cum querēt r̄ndit
vnus sapiens · **Q** hui⁹ causa erat
auaricia q̄ est causa oim vicōz su-
perbie inuidie zc · **E**ndecimo ē
sapientie ipeditiua · vñ dicit **D**ie-
ronim⁹ q̄ quidā phūs hñs multi-
tudine auri quā in mare piccit z
se includēs in dolio quo p hospis-
tio utebatur dixit q̄ hoc ideo fe-
cit vt meli⁹ possz ad sapiam attin-
gere · **N**am auarus est camis cus-
todiēs fenum · est sicut talpa · est
sicut bursa tm̄ ostrecta z p nūmos
deturbata · **D**uodecimo est iire-
mitatis causatiua · **P**nde in vitali-

patrū legitur q̄ quidā orulanus
laborem suum in epulis diffunde
bar. qui diabolo istigante epulis
dimissis congregavit magne pe
cunie quantitatem sibi previdēs
contra senectutem. cui⁹ pes subi
to computruit ita vt p̄scindētur
pecunia consumpta in medicinis
Eui angel⁹ dixit. **P**bi est nūc spes
pecunie tue. qui multum contrit⁹
ingemuit dicens. **P**eccaur cuius
pedem angel⁹ tangens restituit
pristine sanitati. **T**redécimo ē
epularū retractiva. **V**nde refert
Jacobus de vitriaco q̄ mulier q̄
dam hospicij curam a viro suo i
petrauit. que nihil bonum paupe
ribus faciens p̄e auaricia. **T**an
dem defuncta est pro qua duz pe
teret suffragia vt moisis est a vi
ro. **R**espondit disponens se d̄ se
cundis nuptijs. domina omnium
fuit. ideo in vita sibi de omnibus
prouiderit. **I**tem duo fratres
erant quorum vnus fuit bonus si
cet auarus. alter vero iudex mal⁹
Tandem ambo moriuntur z ad ju
diciū trahuntur. iudex autem d̄
predatus fuit ecclesias viduas z
pupillos. sed multas epulas fecit
vnde per orationem pauperū ob
tinuit vt per triginta dies penitē
tiam ageret. **S**ecundus vero scilicet
cet auarus visus est torqueri in
purgatorio propter nimiam tena
citatē. **Q**uarto est honoris z
dominationis refuratiua. **V**nde le
gitur in epistola **A**driani q̄ cum

Alexander misisset legatos ad
pragmanas vt se gratis eius do
minationi subijcerent. responde
runt ei dicentes. **L**ibenter tibi p̄
uiem⁹ si etia nobis concedis pri
uilegia. ne exteriores hostes spo
lias vt interiores nutrias qui sūt
amici parentes consiliarij. corpus
z eius sanitas quos nutrias dep̄
dans exteriores. **S**ecundo ne sis
seruus seruorum nostrorum q̄ sūt
vicia nostra. **T**ercio vt nobis z ti
bi des immortalitatem. quorum
sapientiam miratus in pace quie
uit z dimisit. **I**tem ad idem.
Refert ioseph⁹ fabulam q̄ equ⁹
freno ornatus aureo z sella deco
ra occurrit azimō onusto ex parte
altera veniente. **Q**ui quia fessus
non dedit locum equo. **E**ui dixit
equus. vix cōtineo tua viscera pe
dibus meis frangere. **Q**uia con
tempstisti mihi cedere in via do
nec transissem. ideo azellus miser
ingemuit p̄e timore. non multū
post equus impetu curiens cor
ruptus est. z ideo cepit fimūz por
tare. quem azellus in prato z pa
scuis agnoscēs dixit ei. **Q**uid mo
do profuerunt tibi preterita orna
menta tua z indebita audacia cū
iam nobis similis factus es por
tans fimum z alia vilia officia et
rusticana exercens. **A**d que equ⁹
seip⁹ ag⁹ scēs qd̄ sibi n̄ pfuit. **E**qu⁹
iste ē diues ornat⁹ diuers⁹ diuicijs
delicijs ptātib⁹ z hōrib⁹. azim⁹ ē
paup⁹ qui iō p̄sequit⁹ z ore mūtatur